

DEVİRİM GAZETESİ'NDEKİ FOLKLOR ÜRÜNLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

İrem ŞAHİN*

Öz: Gazeteler yayımlandığı dönem ve süreç içerisinde Türk dilinin, edebiyatının ve folklorunun gelişimi hakkında önemli bilgiler ortaya koymuştur. Gazeteler, “haber verme, eğitime, eğlendirme, mal/hizmet tanıtmaya” gibi pek çok işleve sahiptir. Cumhuriyet döneminde, Türk kültürünün gelişmesinde ulusal yayınların yanı sıra yerel yayınların katkısı da yadsınamayacak kadar büyüktür. Türk folklor ürünlerini kayıt altına alan yayınlar, milli kültüre büyük ölçüde hizmet etmiştir. Bartın, Türkiye Cumhuriyeti'nin en genç ve dinamik illerinden biri olmasına rağmen kültürel anlamda oldukça önemli bir konuma sahiptir. Tarihi geçmişi Gaskalar ve Hititlere dayanan Bartın'ın, yazılı basın kültürü alanında önemli bir yeri vardır. Bu çalışmada Bartın'ın tarihçesi hakkında genel bir bilgi verilmiş, Devrim Gazetesi üzerinde durulmuş ve Türk halk bilimi çalışmaları örnekler üzerinden açıklanmıştır. Bartın'da 16 Ağustos 1935 yılında Devrim adında günlük siyasal bir gazete yayımlanmaya başlanmıştır. Pazar günleri hariç her gün yayımlanan Devrim Gazetesi, siyasal bir kimlik taşımasına rağmen içerisinde Türk folklor ürünlerini de barındırmakta, hem Bartın kültürüne hem de Türk folklor çalışmalarına verdiği önemle dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Folkloru, yerel basın, Devrim Gazetesi, gazete yayınları, Bartın.

A INVESTIGATION OF FOLKLORE PRODUCTS IN THE *DEVİRİM* NEWSPAPER

Abstract: Newspapers have presented significant information about the development of Turkish as a language, Turkish literature and its folklore. Newspapers have a lot of functions such as announcement, education, entertaining and advertising. Besides the national presses, local presses contributed a lot to the development of Turkish culture in the history of the Republic. Printed presses, which recorded the Turkish folkloric outputs to great extent served national culture. Despite being one of the youngest and the most dynamic cities of the Turkish Republic, Bartın has a remarkable position in cultural aspect. Bartın, the historical background of which dates back to the periods of the Gaskas and the Hittites, has a significant position in the branch of the culture of printed media. In this study, some general information about the history of Bartın was given. In addition, Devrim, a local newspaper was mentioned and the studies about Turkish folklore were explained by means of sample data. In Bartın, a daily political newspaper named Devrim was published every day except Sundays, is based on political aspect, it contains Turkish folkloric outputs. It draws attention both the culture of Bartın and the studies about Turkish folklore.

Keywords: Turkish Folklore, local press, Devrim Newspaper, newspaper publications, Bartın.

Giriş

Geçmişini bilmeyen, ondan etkilenmeyen ve onu yaşatmak için çaba göstermeyen milletler yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. “Bir kültürün varlığını sürdürebilmesi, sosyal yapıyı ve dokuyu oluşturan kitlelerin, müşterek kültürü, kimlik ve kişilik göstergesi olarak kabul edip yaşatmalarına bağlıdır” (Oğuz vd. 2013, 399). Özellikle postmodern çağda başkalaşan, kendi

* Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

benliğinden uzaklaşan ve farklı arayışlara yönelen insan, kültüründen bir hayli uzaklaşmakta ve ne yazık ki kendi kültürel kodlarını unutmaktadır.

Kültürü meydana getiren gelenekler, insanlık tarihinin yaşadığı iki süreçte; Birincil kültür ortamı (sözlü), ikincil kültür ortamında (yazılı, elektronik) gelişmiş ve varlığını devam ettirmeye başlamıştır. Sözlü kültür geleneğinden gelen Türk Milleti oldukça güçlü kültürel mirasa sahiptir. Dilden dile, kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel kodlar zamanla unutulmaya yüz tutmuştur. Bunun sebebi de Türklerin konar-göçer bir yaşam sürmeleridir. Yaşanan doğal felaketler, savaşlar da bu durumun bir diğer önemli sebepleri arasına girmiştir. İhtiyaçtan yenilikler doğar. Yazılı kültürün doğuşu da folklor ürünlerinin yok olma tehlikesinden kurtuluşunu sağlamıştır diyebiliriz. Yazılı kültürle birlikte yeni folklor ürünleri ortaya çıkmış ve aktarımı kolaylaşmıştır.

Ong'a göre "sözlü kültürlerin ürettiği, sanat ve insanlık değerleri açısından son derece üstün sözel edinimler, insan ruhuna yazının taht kurmasıyla yiter ve bir daha yaratılamaz. Buna karşılık, yazı olmadan insan bilinci gizilgücünden istediği gibi yararlanamaz, başka bazı güzel ve güçlü yapıtlar üretemez. Bu bağlamda sözlü kültür, yazı üretmek zorundadır ve üretecektir de"(Ong, 1995, 27-28). Sözün ortaya çıkışı aynı zamanda yazma eylemini de beraberinde getirir. Masalların, destanların, halk hikâyelerinin, türkülerin, manilerin ve pek çok folklor unsurunun asırlardır yaşıyor olması ve farklı varyantlarının da bulunması sözlü ve yazılı kültürün ortak mirasını oluşturmuştur. "Sözelliğin algılayış çerçevesine girmeye çalışmak çok önemli, çünkü az çok herkesin geçtiği ve sonra da unuttuğu bu dönem, okuryazarlığın temelini oluşturur" (Sanders, 1999, 14-15). Söz uçar, yazı kalır. Bu noktada yazılı kültüre son derece ihtiyaç duyulmaktadır.

Coğrafi keşiflerin sonucunda ortaya çıkan Rönesans ve Reform hareketleri halk bilim çalışmalarına öncülük etmiştir. Bununla beraber "preromantik, adıyla anılan bir akım belirmiştir. Çeşitli destanların şiir dilini kullanan bu akım, halk biliminin kurucusu olarak görülen Von Herder'i de etkisi altına almıştır. Herder'in ortak ulus ruhu yaratmak için halka doğru gitmek gerektiği düşüncesi" (Yıldız, 2015, 272) halk türkülerini ortaya çıkarmış ve Türk folklor ürünlerinin incelenmesini sağlamıştır.

Tanzimat hareketiyle ortaya çıkan vatan, millet kavramları Türk halk biliminin kurulmasına büyük ölçüde yardımcı olmuştur. Ziya Gökalp, Fuat Köprülü gibi aydınlar halka inmiş, sahaya çıkılıp derlemeler yapılmıştır. Derlemeler sonucunda elde edilen veriler, alınan kayıtlar bir araya getirilmiştir. Bu noktada da devreye ulusal ve yerel yayınlar girmiştir. Gazete gibi "haberleşme araçları, kültürün yeniden tanımlanmasında, yaratılmasında ve aktarılmasında önemli bir güce sahiptir" (Gümüş, 2016, 175). Ayrıca gazete ve dergilerde yurttan haberler verilmiş bunun yanı sıra da folklor unsurlarına yer ayrılmıştır. Türk kültürünün gelişmesinde yurdun dört bir yanında yayımlanan gazetelerin katkısı yadsınamayacak kadar büyüktür. Bu

gazetelerden biri de çalışmamızın asıl konusu olan ve Bartın'da günlük yayımlanan Devrim Gazetesi'dir.

Devrim Gazetesi ve Folklor

Bartın, Batı Karadeniz'de yer almaktadır ve “her ne kadar 1991 yılında il statüsüne kavuşmuş olsa da binlerce yıldır büyük medeniyetlerin yaşadığı kadim bir şehirdir. Antik dönemlerden itibaren Gaskalar (M.Ö. 14. yy.), Hititler, Bitinyalılar, Paflagonyalılar, Frigler, Fenikeliler, Kimmerler, Lidyalılar, Persler, Peçenekler, Kumanlar gibi pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, onların kolonileri haline gelmiştir. Bu sebeple de hem tarihi hem de kültürel anlamda çok fazla çeşitliliğe ve veriye sahiptir. Bartın adı kentin içerisinde geçen ve mitik kökenleri olan nehirden yani “Parthenios”tan (Sular İlahı) gelmektedir. Homeros’un İlyada’sında Bartın’dan Truva’yı korumaya gelen yiğitlerden övgüyle söz eder. Hitit metinleri, Ksenophon’un Anabasis’i, Herodot’un Heredotos Tarihi ve Strabon’un Geographika’sı gibi pek çok” (Gümüş, 2018, 5) kaynakta Bartın ile alakalı bilgiler bulunmaktadır. Yaptığı fetihlerle tarihte yerini alan Fatih Sultan Mehmet Bartın’ı da Osmanlı topraklarına katmıştır.

Bartın’ın kültürel anlamda bu kadar zengin olması ve yıllarca medeniyetlere kucak açması coğrafi konumunun elverişli olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye’de Halk bilimine ilişkin çalışmaların bulunduğu pek çok yerel gazete vardır. Bu gazetelerden biri de Bartın Gazetesi’dir. Gazetede “Bey Böyrek’in Safranbolu eş metni” (Gümüş, 2018, 142) gibi pek çok folklor ürünü sözlü kültürden derlenip yayımlanmış ve bunula birlikte halkiyat sahasına ait çok önemli yazılar bulunmuştur. Bu yazılar da yıllarca halk bilimcilerin dikkatini çekmiş ve Bartın Gazetesi üzerinde defalarca araştırma ve incelemeler yapılmıştır.

Siyasal gazete misyonu üstlenmesine rağmen Devrim Gazetesi içerisinde barındırdığı folklor ürünleri ile incelenmesi gereken bir gazetedir. Bartın ve çevre illerinden derlenen maniler, türküler, bilmeceler, fıkralar Türk folklor araştırmalarına pek çok değeri kazandıracak öneme sahiptir. “16 Ağustos 1935 yılında kurulan gazete Bartın’ın ilk günlük gazetesi olup Bartın Gazetesi’nin kurucusu ve başyazarı İbrahim Cemal Aliş tarafından yayımlanmaya başlamıştır. Bu gazete o yıllarda eski bir radyodan kulaklıkla dinlenen haberleri günü gününe Bartın halkına duyurmuştur. Bu gazete, kuruluş tarihinden itibaren günlük olarak yayımlanmaya başlamıştır. İlerleyen zamanlarda yayın akışında aksaklıklar görülse de yayımlanmaya devam etmiştir. Devrim Gazetesi, bir süre daha 4 Mayıs 1936 tarihinde seksen dokuzuncu sayısında “Okuyucularımıza” başlığıyla yayımlanan bir duyuru ile yayın hayatına son vermiştir. Son sayısı 4 Mayıs 1936 tarihli 89 sayısı olan bu gazetede Mahmut Maan, Lütfi Baykal, Vahit Topçugil, Nazım Darıcı gibi yazarlar yazmışlardır. Özellikle, Öğretmen Vahit Topçugil’in yazdığı “Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları-Maniler-Bilmeceler” ve Mahmut Maan’ın Tarihi

Fıkra- bu sütunda her gün başlığı ile yazdığı yazılar çok değerlidir. Yine Vahit Topçugil, “Bartın’da Toplanan Maniler” yazısı da Bartın halk bilimine katkıda bulunmuştur. Bunların yanı sıra Devrim Gazetesi ulusal bir gazete niteliği de taşımaktadır” (Asma ve Güngör, 2014, 55).

Kurucu Cemal Aliş okuyucularına “İlk Söz” başlıklı şu yazısı ile seslenmiştir:

“Devrim’i büyük iddialarla ortaya çıkarmıyoruz; ileri için geniş hülyalarımız da yoktur. Devrim, gördüğümüz ve duyduğumuz bir ihtiyacı, olabildiği kadar, karşılamak için çıkarılıyor. Bu ihtiyaç şudur: halkımızın birçoğu ülke ve dünya haberlerini öğrenmek istiyor. Fakat, İstanbul’un gündelik gazeteleri hem pahalı, hem de okuması kıt olanları bıktırarak ve ürkütecek kadar çok yapraklıdır. Okuması şöyle böyle olan halk ve esnaf tabakası, bu gazetelerin neresini okuyacağını bile kestiremiyor. Bunun içindir ki, Bartın’da günlük gazete takib edenlerin sayısı 60’ı geçmiyor. Her ne kadar, haftada bir yine kurumumuz tarafından çıkarılan “Bartın Gazetesi” var ve bunun satışı epeyce ise de, bu gazetenin yolu ve her gün çıkmayışı, okuyucuların ülke ve dünya haberleri ihtiyacını karşılamıyordu. Bunu düşünerek hem ucuz ve hem yormadan havadis verecek bir gazete çıkarmayı düşündük ve bütün güçlüklerle karşı gözümüzü yumarak ortaya atıldık. Biliyoruz ki, bir kaza merkezinde gündelik gazete çıkarmak kazanç bakımından safdilliktir. Böyle bir gazetenin baskı sayısı ne olabilir? Utanılacak bir sayı... Buna rağmen, halkımızın değerliliğine güveniyoruz. Umarız ki, yaptığımız fedakârlığın derecesini takdir edenler olacaktır. Bu bize yeter. İleri için şimdiden bir şey adayamamakla birlikte, okuyucularımızın rağbeti az olmazsa, Devrim, ileride onları daha büyükçe ve daha ucuz olarak ziyaret edebilir. Devrim, inkılâb demektir. Devrimin ülküsü de, büyük Türk devriminin başarımlarını elinden geldiği kadar yaymak olacaktır” (Aliş, 1935, 1).

Bu sözlerle yayın hayatına başlayan Devrim Gazetesi muhtevası bakımından her insana hitap edebilecek kapasiteye sahiptir. İçerisinde bulunan folklor unsurlarıyla da Bartın halk kültürüne büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Bartın ve çevresinde derlenen folklor ürünleri fıkra, hikâye, mani ve bilmece türlerinden oluşmaktadır. Bu türleri örnekler üzerinden inceleyelim.

Tarihi Fıkra- Mezarında Dirilen Osmanlı Padişahı

“Osmanlı Padişahlarından birinci Murad kanburdu; ara sıra da göğsü tutardı. Bir Cuma günü selamlıktan dönüşünde nefesi tıkanı. Saray ve hükümet adamları padişahı öldü sandılar. Üçüncü Osman’ı tahta geçirerek Mahmud’u gömdüler. Halbuki Mahmud ölmemişti. Beş altı saat sonra, kabirden “yahu!” diye bir ses işiten türbedar, kulak verir; padişahın ölmediğini anlar ve hemen sadrazama koşarak işi anlatır. Sadrazam Köse Mustafa Bahir Paşa biraz düşünür. Padişahı mezardan çıkartsa, üçüncü Osman’ın taraftarları ile birinci Mahmud’un taraftarları arasında büyük bir münazaa çıkacak, İstanbul kana boyanacak. Bunu münasib görmiyen sadrazam, türbedara şöyle der:

-Git türbenin kapısını iyi kapa. Kimseyi yaklaştıрма. Eğer, işittirebilirsen, Sultan Mahmud'a de ki: "yerine geçecek padişah geçti, toplar atıldı, etrafa haberler gönderildi. Onun için ölmekten başka çare yoktur". Ve... Sultan Mahmud, mezarında inleye inleye öldü. Bunun için, birinci Mahmud'a hanedan tarihinde "biçare mağdur" denir" (Maan, 1935, 2).

"Fıkralar, herhangi bir düşünceyi güçlendirmek, dinleyenleri ikna etmek, bir olayı, durumu, açıklamak amacıyla anlatılan; yapısında nükte, mizah, eleştiri ve yergi gibi öğeler bulunan kısa anlatılardır" (Oğuz vd. 2013, 201).

Fıkralar insanları düşündürmeye, düşündürürken de eğlendirmeye sevk eder. Konu bakımından çok geniş kapsamlı olabilen fıkralar milli ve mahalli tipler etrafında şekillenir. Fıkraların en önemli özelliği de ders verici niteliğe sahip olmasıdır. Devrim Gazetesi'nin 4., 35., 47., 52., 65., 66. sayıları tarafımdan ikincil kültür ortamında taranmış ve bu sayılar hariç, 68. sayısına kadar yayımlanan tarihi fıkralar folklor araştırmaları açısından kayda değer bulunmuştur. Bu fıkralar yerini 68. sayısından itibaren Tarihi hikâyelere bırakmıştır.

Tarihi Hikâye- Sadrazam Said Paşayı Korkutan Şamdan!

"Sadrazam Said Paşa ile zevcesi Nazıma Hanım, pek nezih bir aile kurmuşlardı. Birbirlerine karşı çok nazik davranırlardı. Said Paşa bütün Babîâli ricalinin geceleyin yaptığı gibi, yatsıdan gece yarısına kadar yatak odasında, bir yer minderi üzerinde oturur; önünde üç kollu bir şamdan olduğu halde yazı ile meşgul olurdu. Bir gece, yine böyle, resmi evrakla meşgul olurken Nazıma Hanım yanına gelip biraz oturur ve bu esnada şamdanın gövdesine siyah bir tire bağlar. Sonra: "Paşa, müsaade ederseniz ben yatacağım" diyerek karyolaya girer, tirenin öteki ucu da beraber... Nazıma Hanım, yatağa girdikten sonra ipliği yavaş yavaş çeker, şamdanı paşanın önünden azıcık uzaklaştırır. Said Paşa çok dalmış olduğundan, yazıyı göremez olunca minderiyle şamdana doğru yaklaşır. Hanımefendi ipliği biraz daha çeker; Paşa da minderini kaydırır. Nazıma Hanım, üçüncü defa ipliği çekince Paşa şamdanın yürüdüğünü bu sefer fark eder ve bütün vekarına rağmen: "Ay!" diye bağırır. Fakat karısının karyolada fıkır fıkır güldüğünü görünce işi anlıyarak, gayet rakik bir eda ile "Aman efendim vallahi korktum"! der"(Maan, 1936, 2).

Muhtevası bakımından tarihi şahsiyetleri içinde bulunduran "Sadrazam Said Paşa'yı Korkutan Şamdan" hikâyesi Devrim Gazetesi'ne 68. sayısında merhaba demiştir. Yazılış amacı hiciv ve güldürü olan fıkra türüne daha yakın bir metindir. Tarihi hikâye başlığı altında 70., 71., 74., 80., 82., 87., 89. sayıları hariç 68. sayısından itibaren yayımlanmaya ve halkla buluşmaya başlamıştır.

Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler-Bilmeceler

"Uzun kış geceleri her yerde olduğu gibi Safranbolu'da da hareket itibariyle gündüze benzer. Arada bir ayrılış varsa, o da: gündüz hareketlerinin daha çok işe, gece hareketlerinin ise

eğlenceye ayrılmış olmalarıdır. İşte bu gecelerdir ki Safranbolu'da büyük eğlence saatlerini yaratmışlardır. Bu eğlenceli vakitler, yaz mevsiminin haşlayıcı sıcaklığı ile ağaç gölgelerinde uyuklayanları özleyişle sayıklattır. Bu günlerin gelmesi ne kadar büyük bir istekle beklenirse bu gecelere ayrılmış sarfiyata aynı derecede istekle katlanılır. Ta elverişli havalı mevsimlerden başlayarak kışın ilk günlerine kadar uzun hazırlıklar yapılır ve birçok masraflara girilir...” (Topçugil, 1935, 2).

Gazetenin 3. sayısıyla kaleme alınmaya başlanan “Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler-Bilmeceler” 5. sayıda tekrar okurlarının karşısına çıkmıştır. Yazının devamının olacağı sonundaki <<süreecek>> notu ile bildirilmiştir. Her iki sayıda bir Vahit Topçugil'in bu yazısı okurla buluşma şerefine iştirak etmiştir. “Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler-Bilmeceler” başlığı altında gazetenin 7. sayısından itibaren Topçugil'in kaleminden maniler de yazıya dahil edilmeye başlanmıştır:

“...Gidiyon gidişimdir
Yol verin dönüşümdür
Gel bir şeftali ver
Belki son görüşümdür

Karışıdan geçen atlı
Yazması iki katlı
Eğil bir şeftali ver
Behey gavur inadlı” (Topçugil, 1935, 2).

“Mani bilinen yaygın biçimiyle yedi heceli dört dizeden oluşan, “aaxa” biçiminde kafiyelenen bir nazım şeklidir. Bir tek dörtlük içinde bir anlam bütünlüğü olmak zorundadır. Genellikle ilk iki dize, asıl söylenmek istenen son iki dizeye hazırlık yapılmasını sağlayan doldurma dizelerdir” (Oğuz vd. 2013, 244). Maniler gazetenin 14. sayısına kadar yayımlanmaya devam etmiş ve bu sayıdan itibaren yerini bilmecelere bırakmıştır.

“Bilmeceler, tabiat unsurları ile bu unsurlara bağlı hâdiseleri; insan, hayvan ve bitki gibi canlıları; eşyayı, akıl, zekâ veya güzellik nev'inden mücerred kavramlarla dini konu ve motifleri vb. kapalı bir şekilde yakın-uzak münasebetler ve çağrışımlarla düşünce, muhâkeme ve dikkatimize aksettirerek bulmayı hedef tutan kalıplaşmış sözlerdir” (Elçin, 1986, 607).

“kadınların eğlenceleri arasında <<matal>> denilen bilmeceler de önemli bir yer tutar. Bu bilmeceleri bir kişi söyler, diğerleri çözmeğe çalışırlar. Çözemiyenler ceza olarak bir memleket (?) verir ve söyleyiciye bilmeceyi buldururlar. Bu bilmecelerden birkaç tanesini yazıyorum.

Cansız, canlı zapteder

Çüzülmüşü: urgan...” (Topçugil, 1935, 2)

Vahid Topçugil'in Safranbolu'dan derlediği “Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler-Bilmeceler” başlıklı yazısında, kış günlerinde Safranbolu halkının, gündüz vakti işlerini bitirdikten sonra bir araya gelerek yapmış oldukları faaliyetleri, okunan mani ve bilmeceleri *Devrim Gazetesi* sayesinde Bartın halkı da öğrenmiştir. Safranbolu'dan derlenen yazılardan sonra Topçugil Bartın'dan da maniler derlemeye başlamıştır. Gazetenin 38. sayısından itibaren “Bartında Toplanılan Maniler” başlığı altında derlemelerini yayımlamaya başlamıştır. Derlemelere başlamadan önce Bartın Halkı hakkında biraz bilgi verdikten sonra 44. sayıyla birlikte maniler gazetede yerini almaya başlamıştır:

“Arpa ekim bir kile

Doldurdum sile sile

Elli mendil çürüttüm

Gözyaşı sile sile

Arpa ekim gök iken

Dibinde sarı diken

Gel sarılalım yatalım

Sen kız ben oğlan iken...” (Topçugil, 1935, 2)

Yazılı basın kaynaklarının Türk folkloruna verdiği önem gözler önüne serilmeye çalışılmıştır. Bu ürünler arşivlenerek gelecek kuşaklara rehberlik ve kaynaklık etmiştir. Gazetenin başyazarı İbrahim Cemal Aliş 89. aynı zamanda da son sayıda “okuyucularımıza” başlığı altında gazetenin yayın hayatına son verdiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Basımevimizin, geciktirilmesi imkânı olmayan işlerinden dolayı Devrim uzun müddet çıkmamak ıztırarındadır. Bu karar, bir tatili neşriyat olmamakla beraber, fazla uzaması ihtimaline binaen, abonelerimizin hesapları tasfiye edilecek ve dünya haberlerini hulâsa halinde vermek ödevini <<Bartın Gazetesi>> üzerine alacaktır” (Aliş, 1936, 1). Yazılı basın kaynakları yayınlarında folklor ürünlerine yer vererek milli benliği koruma, yaşatma, halka ait olma ve halkı kendi yaratmaları konusunda daha bilinçli hale getirme işlevini gerçekleştirmiştir.

Sonuç

Bartın gerek tarihi geçmişi, gerek coğrafi konumu, gerekse kültürel birikimi ile Türkiye'nin keşfedilmesi gereken yerleşim yerlerindedir. Bartın halkının gelenek ve göreneklerine bağlılığı yıllar boyu yayınladıkları gazetelerden de anlaşılmaktadır. Birincil kültür ortamının varlığını devam ettirdiği yerlerde, insanlar bir araya gelerek eğlenir, türküler, maniler söyler, birbirlerine

bilmeceler sorar, masal anlatır ve oyunlar oynarlardı. Bu faaliyetler insanların birbirleriyle iletişim kurma şekillerinden biriydi. Kişilerin birbirlerine karşı istek ve düşüncelerini daha rahat ve samimi bir üslup ile dile getirişleriydi. Çağın gereği olarak teknolojinin gelişmesiyle birlikte bu kültür yok oldu ve insanlar yalnızlaştı. Yalnızlaşan insan gittikçe kültüründen uzaklaşmaya ve böylelikle de kültürünü yok etmeye başladı. Milli kimliğine uzak nesiller yetişir oldu. Ancak gazete gibi, ikincil kültür ürünlerinin olumsuz yönlerinin yanı sıra kültürü muhafaza etme gibi olumlu özellikleri de vardır.

Çalışmamıza konu olan Devrim Gazetesi'nden elde ettiğimiz çıkarımlara göre anonim halk edebiyatı türlerinden bazıları ile yeniden buluşma imkânı yakalanmıştır. Daha önce hiç duyulmamış ya da çeşitli varyantlarıyla karşılaşılmış ürünleri mukayese etme şansına sahip olunmuştur. Hatta Bartın ve çevresinden derlenen folklor ürünlerinin, yörenin ağız özellikleri dikkate alınmadan yazılması da, bu ürünlere karşı daha çok merak uyandırmış ve kişileri kültürel araştırmalara daha da teşvik etmiştir diyebiliriz.

Devrim Gazetesi'nde yayımlanan derlemeler Türk folkloruna az da olsa katkı sağlayacak arşiv niteliğine sahiptir. Örneklerden de anlaşılacağı üzere, her biri ayrı bir inceleme alanı olan derlemeler bu sayede halk bilimine kazandırılmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- Aliş, İbrahim Cemal. "İlk Söz". *Devrim Gazetesi*. 1, 1935.
- Aliş, İbrahim Cemal. "Okuyucularımıza". *Devrim Gazetesi* 89, 1936.
- Çetin, Asma ve Güngör Yavuzaslan. *Kalemin Aydınlığında Bir Ömür İbrahim Cemal Aliş ve Bartın Gazetesi 1906-1977*. Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, 2014.
- Elçin, Şükrü. *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1986.
- Gümüş, İbrahim. "Bir Türkünün Bağlama Bağlı Göstergesel Dönüşümü: Mamoş Örneği". *Turkish Studies*, 11/21, (2016): 167-176.
- Gümüş, İbrahim. *Bartın Türbe ve Ritüelleri*. Bartın: Bartın Belediyesi Yayınları, 2018.
- Gümüş İbrahim. "Metin, Doku Ve Konteks Bakımından Bey Böyrek'in Safranbolu Eş Metni". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 60, (2018): 140-147.
- Maan, Mahmut. "Tarihi Fıkra- Mezarında Dirilen Osmanlı Padişahı". *Devrim Gazetesi* 1, 1935.
- Maan, Mahmut. "Tarihi Hikâye- Sadrazam Sait Paşayı Korkutan Şamdan". *Devrim Gazetesi* 68, 1936.
- Oğuz, M.Öcal, vd. *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2013.
- Ong, Walter J. *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözü'nün Teknolojileşmesi*. çev. Sema Postacıoğlu Banon, İstanbul: Metis Yayınları, 1995.

Sanders, Barry. *Öküzün A'sı Elektronik Çağda Yazılı Kültürün Çöküşü*. çev. Şehnaz Tahir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1999.

Topçugil, Vahid. "Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler Bilmeceler". *Devrim Gazetesi* 3, 1935.

Topçugil, Vahid. "Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler Bilmeceler". *Devrim Gazetesi* 7, 1935.

Topçugil, Vahid. "Safranbolu Köylerinde Eğlence Toplantıları Maniler Bilmeceler". *Devrim Gazetesi* 14, 1935.

Topçugil, Vahid. "Bartında Toplanan Maniler". *Devrim Gazetesi* 44, 1935.

Yıldız, Kübra. "Türk Folklor Araştırmalarında Önemli Bir Kaynak: Bartın Gazetesi". *Uluslararası Karadeniz Havzası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi* 272, (2015): 2149-3227.